

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 9 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15180/23

ELARG 78
COWEB 136

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	9 Νοεμβρίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 691 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 691 final.

σνημμ.: COM(2023) 691 final

Βρυξέλλες, 8.11.2023
COM(2023) 691 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πιστεύει ακράδαντα ότι η διεύρυνση εξακολουθεί να αποτελεί βασική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ειδικότερα, ότι η πλήρης προσχώρηση των Δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ εξυπηρετεί τα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, καθώς και τα συμφέροντά της στον τομέα της ασφάλειας.

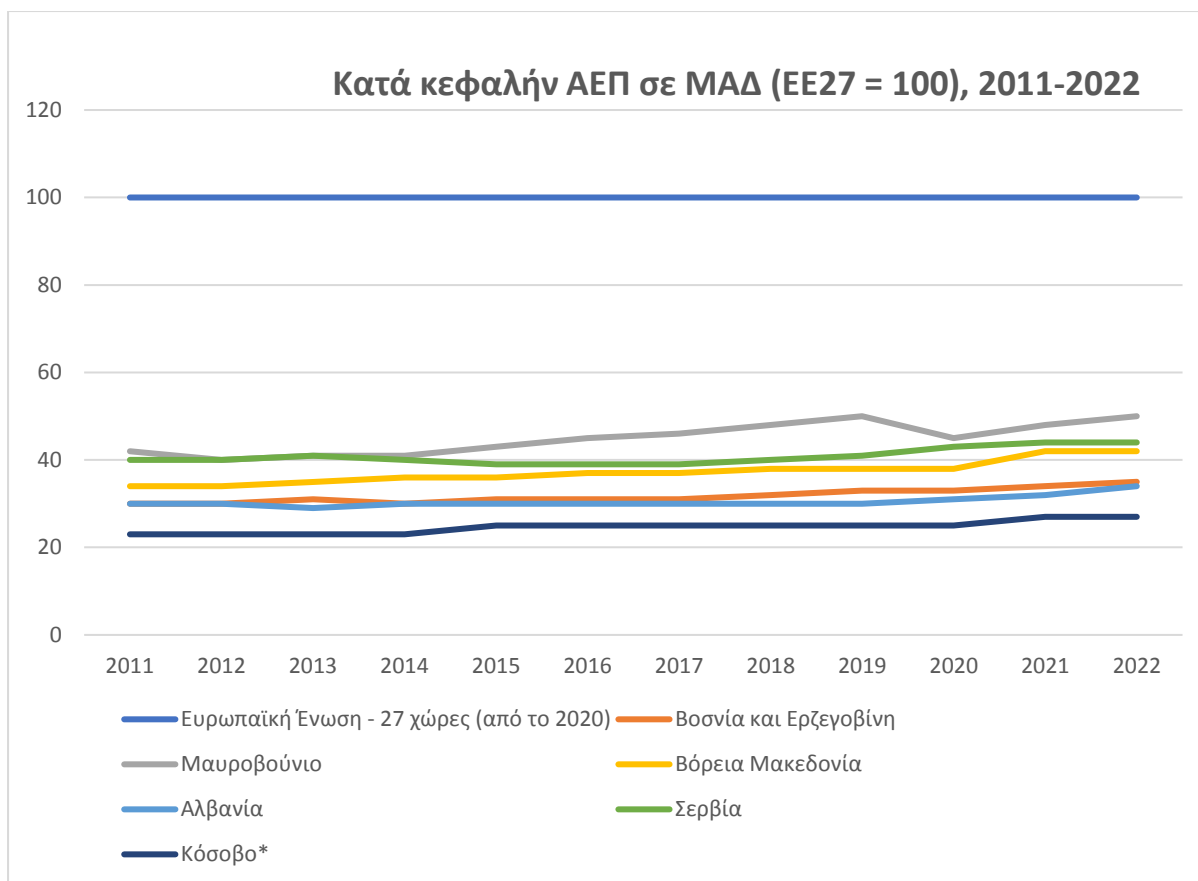
Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας καταδεικνύει για άλλη μία φορά την ανάγκη για αποφασιστικές γεωστρατηγικές επενδύσεις σε μια σταθερή, ισχυρή και ενωμένη Ευρώπη. Ο πόλεμος είχε σημαντικό αντίκτυπο στους εταίρους μας στα Δυτικά Βαλκάνια, ασκώντας περαιτέρω πίεση στις οικονομίες και τις κοινωνίες τους και δημιουργώντας κινδύνους για τη σταθερότητά τους. Η ανάγκη να έρθουν πιο κοντά στην ΕΕ και να επιταχυνθεί η διαδικασία προσχώρησής τους, η οποία θα βασίζεται σε σχετικές με την ΕΕ μεταρρυθμίσεις στις οικείες χώρες, δεν ήταν ποτέ πιο ξεκάθαρη από ό,τι σήμερα. Η πλειονότητα των πολιτών των Δυτικών Βαλκανίων πιστεύουν ότι η προσχώρηση της χώρας τους στην ΕΕ θα ήταν κάτι θετικό¹. Στο πλαίσιο αυτό, το νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια θα αποτελέσει ευκαιρία για περαιτέρω αύξηση της προβολής και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ στην περιοχή, ενισχύοντας τη συνεργασία με το τοπικό κοινό.

Η οικονομική σύγκλιση αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για την προσέγγιση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ. Επί του παρόντος, το επίπεδο και η ταχύτητα της σύγκλισης μεταξύ των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων και της ΕΕ δεν είναι ικανοποιητικά² —ούτε από την άποψη των μεταρρυθμιστικών διαδικασιών ούτε από την άποψη της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης— και αυτό αποτελεί τροχοπέδη για την πρόοδό τους στην ενωσιακή πορεία. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να δοθεί νέα ώθηση, καθώς και τα σχετικά κίνητρα, για την προετοιμασία των Δυτικών Βαλκανίων για προσχώρηση στην ΕΕ, με την ανάδειξη ορισμένων από τα οφέλη της, ιδίως με τρόπους που μπορούν να γίνουν άμεσα αισθητοί από τους πολίτες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων. Στόχος θα πρέπει να είναι να δοθεί η δυνατότητα στους εταίρους να επισπεύσουν τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις, ώστε να επιταχύνουν σημαντικά τη διαδικασία διεύρυνσης και την ανάπτυξη των οικονομιών τους.

---

¹ Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 99 — Άνοιξη 2023.

² Eurostat και Παγκόσμια Τράπεζα.

* Η εν λόγω ονομασία χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει ένα **νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια**, βασισμένο σε τέσσερις πυλώνες, με τους εξής στόχους:

- 1) **Ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης με την ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, με την επιφύλαξη της ευθυγράμμισης των Δυτικών Βαλκανίων με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς και του ανοίγματος των σχετικών τομέων σε όλους τους γείτονές τους ταυτόχρονα, σύμφωνα με την κοινή περιφερειακή αγορά:
- 2) **Ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης εντός των Δυτικών Βαλκανίων μέσω της κοινής περιφερειακής αγοράς**³, με βάση τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ, η οποία θα μπορούσε δυνητικά να προσθέσει 10 %⁴ στις οικονομίες τους:

³ Η κοινή περιφερειακή αγορά είναι μια πρωτοβουλία που συμφωνήθηκε από τους ηγέτες των έξι χωρών των Δυτικών Βαλκανίων κατά τη σύνοδο κορυφής της διαδικασίας του Βερολίνου στη Σόφια το 2020. Η κοινή περιφερειακή αγορά και το σχετικό σχέδιο δράσης αποσκοπούν στην ενσωμάτωση των τεσσάρων ελευθεριών κυκλοφορίας (εμπορευμάτων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και εργαζομένων) εντός της περιοχής.

⁴ Gomez Ortiz Maria Del Mar· Zarate Vasquez Roman David· Taglioni Daria. *The Economic Effects of Market Integration in the Western Balkans (Οι οικονομικές συνέπειες της ολοκλήρωσης της αγοράς στα Δυτικά Βαλκάνια)* (αγγλικά). Έγγραφο εργασίας για την έρευνα πολιτικής· αριθ. WPS 10491 Ουάσινγκτον: Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας:
<http://documents.worldbank.org/curated/en/099544006202322289/IDU062c50b5106fe8046d1080530898bbe45d6fa>

- 3) **Επιτάχυνση των θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων**, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ομάδα «Θεμελιώδεις αρχές»⁵, για τη στήριξη της πορείας των Δυτικών Βαλκανίων προς την ένταξη στην ΕΕ, τη βελτίωση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, μεταξύ άλλων μέσω της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, και την ενίσχυση της περιφερειακής σταθερότητας·
- 4) **Αύξηση της χρηματοδοτικής συνδρομής για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων μέσω μιας διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια**, ενός νέου μέσου ύψους 6 δισ. EUR σε μη επιστρεπτέα στήριξη και δανειακή στήριξη, με πληρωμή που εξαρτάται από την εκπλήρωση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων από τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων, και ιδίως συγκεκριμένων κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων⁶.

Η οικονομική σύγκλιση αποτελεί σημαντικό όφελος της προσχώρησης στην ΕΕ. Ο θετικός αντίκτυπος στο ΑΕΠ και στα επίπεδα εισοδήματος μιας χώρας ο οποίος προκύπτει από την ολοκλήρωση με την ενιαία αγορά της ΕΕ, σε συνδυασμό με την πολιτική συνοχής της ΕΕ, έχει καταδειχθεί σαφώς στο παρελθόν. Αυτό απαιτεί επενδύσεις στον εκσυγχρονισμό των οικονομιών, καθώς και στις υποδομές, για τις οποίες απαιτείται πρόσθετη χρηματοδοτική συνδρομή. Ταυτόχρονα, θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων για την ενίσχυση του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, είναι απαραίτητες για την αξιοποίηση των οφελών της ολοκλήρωσης, τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και τη δημιουργία βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης με παράλληλη μείωση των εκπομπών. Η οικοδόμηση μιας σύγχρονης, δυναμικής και απανθρακοποιημένης οικονομίας με βελτιωμένες ευκαιρίες απασχόλησης θα μειώσει επίσης τα κίνητρα για την αποδημία.

Το νέο αυτό σχέδιο ανάπτυξης βασίζεται στην υφιστάμενη μεθοδολογία διεύρυνσης⁷ και δημιουργεί μια δέσμη αλληλοενισχυόμενων μέτρων που θα πολλαπλασιάσουν το δυνητικό όφελος κάθε μέτρου. Προβλέπει επίσης περισσότερα κίνητρα και οφέλη από την ολοκλήρωση ενόψει της προσχώρησης στην ΕΕ, με στόχο την επιτάχυνση των διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Τέλος, προκειμένου να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των χωρών της διεύρυνσης, προσθέτει σταδιακά περαιτέρω ευκαιρίες για τα Δυτικά Βαλκάνια σε εκείνες που διατίθενται στο πλαίσιο των υφιστάμενων Συμφωνιών Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (στο εξής: ΣΣΣ). Η ταχύτητα είναι πλέον ουσιαστικής σημασίας και στόχος είναι να αρχίσει το σχέδιο ανάπτυξης να κάνει πραγματική διαφορά ήδη από το επόμενο έτος.

Το σχέδιο ανάπτυξης δεν θίγει τις εν εξελίξει διαδικασίες προσχώρησης και τους ειδικούς όρους που καθορίζονται σε αυτό το πλαίσιο, ιδίως όσον αφορά τις θεμελιώδεις αρχές. Ωστόσο, θα τροφοδοτήσει τη διαδικασία αυτή παρέχοντας κίνητρα στις χώρες να επιταχύνουν την υιοθέτηση και την εφαρμογή του κεκτημένου. Επιπλέον, καθώς δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ολοκλήρωση εντός της περιοχής των Δυτικών Βαλκανίων, αναμένεται να βοηθήσει τις χώρες να επικεντρωθούν στο κοινό τους μέλλον ως μέλη της ΕΕ και να ξεπεράσουν τις διμερείς προκλήσεις που δυστυχώς αναλώνουν υπερβολικά πολλή ενέργεια στην περιοχή και δεν της επιτρέπουν να προοδεύσει.

1) Ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης με την ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ολοκλήρωση με την ενιαία αγορά της ΕΕ αποτέλεσε τη βασική κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης για όλες τις χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ. Για τις χώρες που βρίσκονται σε πορεία

---

⁵ Σύμφωνα με την ανακοίνωση με τίτλο «Ενίσχυση της διαδικασίας προσχώρησης — Μια αξιόπιστη προοπτική της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια» [COM(2020)57], η ομάδα «Θεμελιώδεις αρχές» περιλαμβάνει τα εξής: κεφάλαιο 23 — Δικαστικό σύστημα και θεμελιώδη δικαιώματα, κεφάλαιο 24 — Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια, Οικονομικά κριτήρια, Λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, Μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, κεφάλαιο 5 — Δημόσιες συμβάσεις, κεφάλαιο 18 — Στατιστικά στοιχεία, και κεφάλαιο 32 — Δημοσιονομικός έλεγχος.

⁶ Στην πρότασή της για την ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 [COM(2023)337 final], η Επιτροπή πρότεινε πρόσθετο ποσό ύψους 2 δισ. EUR για τα Δυτικά Βαλκάνια. Το ποσό των 4 δισ. EUR θα χορηγηθεί με τη μορφή δανείων με ευνοϊκούς όρους.

⁷ COM (2020) 57 final.

προσχώρησης στην ΕΕ, η στενότερη σύνδεση με την ενιαία αγορά της ΕΕ θα αποφέρει οφέλη που θα μπορούσαν να γίνουν άμεσα αισθητά από τους πολίτες τους.

Η παροχή περισσότερων ευκαιριών στα Δυτικά Βαλκάνια για στενότερους δεσμούς με την ενιαία αγορά της ΕΕ αποτελεί βασικό σκεπτικό του σχεδίου ανάπτυξης. Στόχος είναι να έρθουν οι οικονομίες πιο κοντά στην ενιαία αγορά μόλις επιτευχθεί το αναγκαίο επίπεδο ετοιμότητας.

Στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου ανάπτυξης, η Επιτροπή προσδιόρισε επτά αρχικούς τομείς προτεραιότητας, τους οποίους η ΕΕ θα μπορούσε να προσφέρει στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Η ολοκλήρωση αυτή θα αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη στην περιοχή και θα εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των χωρών της διεύρυνσης.

Η ολοκλήρωση των εργασιών για τις οποίες έχουν δεσμευτεί οι έξι εταίροι στο πλαίσιο της κοινής περιφερειακής αγοράς θα αποτελέσει απαραίτητη προϋπόθεση για στενότερη ολοκλήρωση με την ενιαία αγορά. Η προσφορά στο πλαίσιο των επτά τομέων προτεραιότητας βασίζεται στην αρχή των ιδίων επιδόσεων και υπόκειται επίσης σε προηγούμενη ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ σε κάθε συγκεκριμένο τομέα, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης των αναγκαίων υποδομών και λειτουργικών οργάνων. Κανένας εταίρος των Δυτικών Βαλκανίων δεν μπορεί να εμποδίσει την πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ για τους άλλους πέντε.

Οι εν λόγω δράσεις προτεραιότητας μπορούν να υλοποιηθούν με τη χρήση της υφιστάμενης νομικής βάσης των Συμφωνιών Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, μέσω στοχευμένων συμπληρωματικών συμφωνιών ή με την τροποποίηση, κατά περίπτωση, των υφιστάμενων συνθηκών για την Κοινότητα Μεταφορών και την Ενεργειακή Κοινότητα.

Η προσφορά στα Δυτικά Βαλκάνια⁸:
7 δράσεις προτεραιότητας για την ένταξη στην ενιαία αγορά της ΕΕ

1. Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων:

- i) *Συμφωνίες για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με σκοπό την απελευθέρωση της πρόσβασης στην ενιαία αγορά για τα εμπορεύματα που κατασκευάζονται στα Δυτικά Βαλκάνια μετά την ευθυγράμμιση με το σχετικό οριζόντιο κεκτημένο της ΕΕ για τα προϊόντα.*
- ii) *Βελτιωμένη συμφωνία τελωνειακής και φορολογικής συνεργασίας για τον εξορθολογισμό των τελωνειακών διαδικασιών και τη μείωση του χρόνου αναμονής στα σύνορα, μέσω μέτρων που περιλαμβάνουν την εκ των προτέρων ανταλλαγή πληροφοριών, την αμοιβαία αναγνώριση των εξουσιοδοτημένων οικονομικών φορέων, με βάση αξιοκρατικά κριτήρια, τη στενότερη συνεργασία για την ανάπτυξη των εθνικών ενιαίων θυρίδων τους και την ταχύτερη εφαρμογή του κεκτημένου στον τομέα της έμμεσης φορολογίας.*
- iii) *Συμμετοχή όλων των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων στη σύμβαση περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης.*

Το σημείο i) απαιτεί συμφωνίες που βασίζονται σε υφιστάμενες διατάξεις των ΣΣΣ, το σημείο ii) θα περιλαμβάνει συμφωνίες που συμπληρώνουν τις ΣΣΣ και θα βασίζονται στις υφιστάμενες εργασίες στην κοινή περιφερειακή αγορά, όπου οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων προβαίνουν σε ολοκλήρωση μεταξύ τους βάσει των κανόνων της ΕΕ και το σημείο iii) απαιτεί την προσχώρηση σε υφιστάμενη σύμβαση. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να υποστηρίξουν όλες τις αιτήσεις από το εσωτερικό της περιοχής.

⁸ Η υλοποίηση των δράσεων προτεραιότητας και των άλλων προτάσεων της ανακοίνωσης θα υπόκειται στις σχετικές διαδικασίες δυνάμει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών και των εργαζομένων:

- i) Για τις υπηρεσίες που σχετίζονται με το ηλεκτρονικό εμπόριο, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων⁹, των τουριστικών υπηρεσιών και άλλων δραστηριοτήτων για τις οποίες έχει επιτευχθεί συμφωνία στο πλαίσιο της κοινής περιφερειακής αγοράς.
- ii) Αναγνώριση δεξιοτήτων και προσόντων μεταξύ της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων, συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματικών προσόντων. Αξιοποίηση των τεσσάρων πρωτοποριακών συμφωνιών κινητικότητας που συνάφθηκαν στο πλαίσιο της κοινής περιφερειακής αγοράς¹⁰ μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας, της ανταλλαγής πληροφοριών και της χρήσης εργαλείων διαφάνειας —όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ)— για τη διευκόλυνση της ταχύτερης και αποτελεσματικότερης αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων. Ειδικότερα, μέσω της προώθησης της αποτελεσματικής εφαρμογής από τα κράτη μέλη, όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, της επικείμενης σύστασης της Επιτροπής σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών¹¹.

Όσον αφορά το σημείο i), θα χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες νομικές βάσεις των ΣΣΣ, μόλις εκπληρωθούν οι αξιολογικές προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της ευθυγράμμισης και της εφαρμογής του σχετικού κεκτημένου της ΕΕ.

3. Πρόσβαση στον ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ (SEPA):

Η μείωση του κόστους των διασυνοριακών πληρωμών προς όφελος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων θα δώσει ώθηση στο διασυνοριακό εμπόριο. Στο πλαίσιο των εργασιών για την κοινή περιφερειακή αγορά, τα Δυτικά Βαλκάνια θέτουν συλλογικά σε εφαρμογή την εθνική νομοθεσία που απαιτείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών για τη συμμετοχή στον ΕΧΠΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα **συνεχίσει να στηρίζει τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων** ώστε να ευθυγραμμιστούν με τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ και να προετοιμάσουν την αίτησή τους για πρόσβαση στον ΕΧΠΕ.

4. Διευκόλυνση των οδικών μεταφορών:

- i) Στήριξη των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων ώστε να ενσωματώσουν τις οδικές μεταφορές τους στην περιοχή με βάση την υιοθέτηση του σχετικού κεκτημένου της ΕΕ.
- ii) Παράλληλα, προσπάθειες για τη χορήγηση πρόσβασης των εταιρών των Δυτικών Βαλκανίων στα σχετικά πληροφοριακά συστήματα της ΕΕ (IMI, ERRU) και εξέταση του ενδεχομένου περαιτέρω διευκόλυνσης των διμερών μεταφορών, μέσω χωριστής συμφωνίας που θα συμπληρώνει τις ΣΣΣ.

Και οι δύο δράσεις θα πρέπει να επιταχύνουν την υιοθέτηση του κεκτημένου της ΕΕ στον τομέα των οδικών μεταφορών, να αποφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη και να οδηγήσουν σταδιακά σε περαιτέρω ολοκλήρωση στον τομέα των οδικών μεταφορών.

⁹ Με βάση την υφιστάμενη πρωτοβουλία για τις υπηρεσίες παράδοσης δεμάτων εντός της Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA) και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/644 σχετικά με τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων.

¹⁰ Αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ιατρών, οδοντιάτρων και αρχιτεκτόνων στο πλαίσιο της CEFTA· Αναγνώριση τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· Αμοιβαία αναγνώριση των τυπικών επαγγελματικών προσόντων νοσηλευτών, κτηνιάτρων, φαρμακοποιών και μαιών· και Ελεύθερη κυκλοφορία με δελτία ταυτότητας στα Δυτικά Βαλκάνια.

¹¹ Η έγκριση προβλέπεται για τις 15 Νοεμβρίου 2023.

5. Ολοκλήρωση και απανθρακοποίηση των αγορών ενέργειας:

Αξιοποίηση των υφιστάμενων εργασιών στο πλαίσιο της Ενεργειακής Κοινότητας για την ολοκλήρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή με την αγορά της ΕΕ και άνοιγμα της δυνατότητας ολοκλήρωσης άλλων αγορών ενέργειας. Αυτό θα λάβει υπόψη την ανάγκη για τιμή ανθρακούχων εκπομπών ισοδύναμη με την τιμή ανθρακούχων εκπομπών του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ ή την εφαρμογή του μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, ώστε να καταστεί δυνατή η συνέχιση της σύζευξης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από το 2030 και μετά.

Αυτό θα επιτευχθεί με την εφαρμογή της υφιστάμενης συνθήκης για την Ενεργειακή Κοινότητα.

6. Ψηφιακή ενιαία αγορά:

- i) Διευκόλυνση της επέκτασης της ισχύουσας *εθελοντικής συμφωνίας περιαγωγής* μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών¹². πρόκειται για ένα ενδιάμεσο στάδιο έως την επίτευξη του επόμενου σημείου ii)·
- ii) Παροχή ασφάλειας δικαίου για τους χρήστες και τους φορείς εκμετάλλευσης που διερευνούν λύσεις για μια μακροπρόθεσμη ρύθμιση περιαγωγής ώστε να συμπεριληφθούν τα Δυτικά Βαλκάνια στην περιοχή της ΕΕ με περιαγωγή με χρέωση εσωτερικού, με πλήρη σεβασμό των διεθνών εμπορικών δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- iii) Επέκταση των ενωσιακών κανόνων για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου *γεωγραφικού αποκλεισμού* και άλλων μορφών διακρίσεων —με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών— στα Δυτικά Βαλκάνια·
- iv) Ενσωμάτωση της περιοχής στις *υπηρεσίες εμπιστοσύνης της ΕΕ* μόλις η εθνική νομοθεσία συμμορφωθεί με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, την επαλήθευση ταυτότητας και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης (eIDAS). Ένα ενδιάμεσο βήμα θα είναι η ανάπτυξη περιφερειακού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας («βαλκανικό πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας») που θα ευθυγραμμίζεται με εκείνο της ΕΕ και θα ακολουθεί ακριβώς τις ίδιες τεχνικές προδιαγραφές.
- v) Ενίσχυση των *δεσμών κυβερνοασφάλειας* μέσω της παροχής της δυνατότητας σύνδεσης των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων με τον πυλώνα κυβερνοασφάλειας του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη», προβλέποντας ως πρώτο βήμα την πρόσβασή τους στην εφεδρεία για την κυβερνοασφάλεια στο πλαίσιο της πράξης για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο¹³. Προώθηση της ολοκληρωμένης εφαρμογής της εργαλειοθήκης της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια του 5G από όλους τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων.
- vi) Ενίσχυση της διασυνοριακής *διαλειτουργικότητας* μέσω εθνικών συναφών πλαισίων που ευθυγραμμίζονται πλήρως με το ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας ως βάση για διαλειτουργικές, ανθρωποκεντρικές, ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες.

Το σημείο i) βασίζεται στις υφιστάμενες εθελοντικές ρυθμίσεις, ενώ τα σημεία ii) έως iv) απαιτούν βιώσιμη νομική λύση (π.χ. μέσω τροποποίησης των ΣΣΣ). Για το σημείο v) θα απαιτηθεί αλλαγή της υφιστάμενης συμφωνίας σύνδεσης με το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη».

7. Ενσωμάτωση στις βιομηχανικές αλυσίδες εφοδιασμού:

- i) Ανάπτυξη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων για τις αξιακές αλυσίδες βιώσιμων πρώτων υλών, μετά από μια πρώτη εστίαση στον προσδιορισμό συγκεκριμένων κοινών βιομηχανικών έργων.

¹² <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-12/eu-wb-roaming-declaration.pdf>

¹³ Η πράξη για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο είναι πρόταση της Επιτροπής η οποία δεν έχει ακόμη εγκριθεί από τους συννομοθέτες.

ii) Ανάπτυξη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων για την ασφάλεια του εφοδιασμού με φάρμακα κρίσιμης σημασίας.

Η ανάπτυξη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων για τις αξιακές αλυσίδες βιώσιμων πρώτων υλών θα βασίζεται στα εξής: προσδιορισμός και υλοποίηση κοινών έργων βιώσιμων πρώτων υλών και συσσωρευτών που καλύπτουν όλα τα στάδια των αντίστοιχων αξιακών αλυσίδων, δηλαδή εξερεύνηση, εξόρυξη, επεξεργασία/κατασκευή και ανακύκλωση και στήριξη των εταιρειών/οργανισμών των Δυτικών Βαλκανίων ώστε να προσχωρήσουν στη συμμαχία της ΕΕ για τις πρώτες ύλες και στη συμμαχία της ΕΕ για τους συσσωρευτές¹⁴. Στενότερη συνεργασία για την έρευνα και την καινοτομία, ανάπτυξη ικανοτήτων μέσω π.χ. της διευκόλυνσης της πρόσβασης των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στην ακαδημία δεξιοτήτων και στην ακαδημία πρώτων υλών της ευρωπαϊκής συμμαχίας για τους συσσωρευτές iii) επέκταση των διεθνών στρατηγικών εταιρικών σχέσεων της ΕΕ για την παραγωγή φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και δραστικών φαρμακευτικών ουσιών.

Οι εν λόγω τομείς προτεραιότητας αντικατοπτρίζουν τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε ολόκληρη την περιοχή¹⁵ και αποτελούν άμεση σύνδεση με τις εν εξελίξει εργασίες για την υλοποίηση της κοινής περιφερειακής αγοράς.

Η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει τροποποιήσεις των ΣΣΣ, ώστε να θεσπιστεί μηχανισμός που θα επιτρέπει στα όργανα της ΣΣΣ να επεκτείνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κεκτημένου της ΕΕ στα Δυτικά Βαλκάνια, μόλις εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις. Ο μηχανισμός θα επιτρέψει στα θεσμικά όργανα της ΣΣΣ να εγκρίνουν παραρτήματα που θα περιέχουν κατάλογο της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά (στο εξής: κεκτημένο) σε συγκεκριμένους τομείς που θα μεταφερθούν στην εθνική νομοθεσία, καθώς και κανόνες για την παρακολούθηση. Μόλις η Επιτροπή διαπιστώσει ότι υπάρχει ευθυγράμμιση με το κεκτημένο και ότι οι κανόνες εφαρμόζονται αποτελεσματικά —καθώς και ότι δεν υπάρχει σημαντικός κίνδυνος για τους ίδιους όρους ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά της ΕΕ (π.χ. επαρκής βαθμός ελέγχου της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, των συγκεντρώσεων και των κρατικών ενισχύσεων, κατά περίπτωση)— θα μπορούσε να ληφθεί απόφαση από τα θεσμικά όργανα της ΣΣΣ για τη χορήγηση αμοιβαίας μεταχείρισης εσωτερικής αγοράς στον συγκεκριμένο τομέα. Εκτός από την πρόσβαση στην ενιαία αγορά, η υιοθέτηση και εφαρμογή του κεκτημένου κατ' αυτόν τον τρόπο θα έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στην πορεία προς την προσχώρηση.

Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει στις ΣΣΣ να προσφέρουν σταδιακή επέκταση σε συγκεκριμένους τομείς του κεκτημένου, ιδίως σε εκείνους που συνδέονται ειδικά με την ενιαία αγορά, όπως τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Κατά την εξέταση των τομέων που πρέπει να ενσωματωθούν, θα δοθεί προτεραιότητα σε τομείς στους οποίους έχουν αναληφθεί ουσιαστικές δράσεις στο πλαίσιο της κοινής περιφερειακής αγοράς.

Επιπλέον, για να στηρίξει άμεσα τις επτά δράσεις προτεραιότητας και γενικότερα να διασφαλίσει την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού τους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια σειρά συμπληρωματικών μέτρων.

Κατ' ελάχιστον, όλες οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να συμμετέχουν πλήρως στα σχετικά προγράμματα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων ιδίως του προγράμματος για την ενιαία αγορά, των προγραμμάτων «Τελωνεία» και «Fiscalis», του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη» και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» (συμπεριλαμβανομένης της διερεύνησης του ενδεχομένου επεκτάσεων των αποστολών του «Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις» και «Αποκατάσταση των

¹⁴ Οι δύο συμμαχίες συντονίζονται από δύο κοινότητες γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ).

¹⁵ Πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις σε πολιτικό επίπεδο και σε επίπεδο εμπειρογνομώνων με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Πραγματοποιήθηκαν τεχνικές συζητήσεις με τις εθνικές διοικήσεις, ζητήθηκε η γνώμη των επιχειρήσεων σε ολόκληρη την περιοχή μέσω διαλόγου με το επενδυτικό φόρουμ του Επιμελητηρίου των έξι χωρών των Δυτικών Βαλκανίων και πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με περιφερειακούς οργανισμούς, τη CEFTA, το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας, την Κοινότητα Μεταφορών και την Ενεργειακή Κοινότητα.

ωκεανών και των υδάτων μας»). Θα ενθαρρυνθεί η πληρέστερη δυνατή συμμετοχή σε ομάδες εμπειρογνομόνων υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής, σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, καθώς αυτές αποτελούν σημαντική οδό για την ανάπτυξη πρακτικών γνώσεων σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή του κεκτημένου. Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων μπορούν να επωφεληθούν από τα μέτρα που προβλέπονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ενίσχυση του ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου (ComPAct)», ώστε να συμβάλουν στη δημιουργία καλύτερων δημόσιων διοικήσεων.

Το δυναμικό της περαιτέρω ενσωμάτωσης των Δυτικών Βαλκανίων στα αντίστοιχα τμήματα της ενιαίας αγοράς θα υποστηριχθεί με την ενίσχυση των δεσμών υποδομών με την ΕΕ. Το επενδυτικό πλαίσιο για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF) είναι έτοιμο να εντείνει τη στήριξη για τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών που ορίζονται στο οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο¹⁶ και συνδέονται στενά με τα διευρωπαϊκά δίκτυα, με την εφαρμογή της στρατηγικής Global Gateway στα Δυτικά Βαλκάνια. Η εφαρμογή των επιμέρους θεματολογίων μεταρρυθμίσεων (βλ. σημείο 3 κατωτέρω) θα είναι ουσιαστικής σημασίας για τον σκοπό αυτό. Θα συνεχιστούν επίσης οι εργασίες για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) με σκοπό τη βελτίωση της συνδεσιμότητας μεταξύ των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ, τη στήριξη της ενσωμάτωσης στην ενιαία αγορά της ΕΕ και την προώθηση ενός πιο βιώσιμου συστήματος μεταφορών.

2) Τόνωση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης μέσω της κοινής περιφερειακής αγοράς

Η περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων αντιμετωπίζει μια βαθιά οικονομική πρόκληση από την περιορισμένη ελκυστικότητα για τους επενδυτές, λόγω των μικρών κατακερματισμένων αγορών και της μεγάλης κλίμακας αποδημίας λόγω των περιορισμένων ευκαιριών. Κατά τη σύνοδο κορυφής της διαδικασίας του Βερολίνου το 2020, η περιφέρεια αποφάσισε ότι η ολοκλήρωση σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω μιας κοινής περιφερειακής αγοράς, θα ήταν μία από τις βασικές προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Το σχέδιο δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά¹⁷ καθορίζει ένα εκτεταμένο πρόγραμμα δράσεων με βάση τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ, για τη θέσπιση των τεσσάρων ελευθεριών κυκλοφορίας εντός των Δυτικών Βαλκανίων: εμπορεύματα, ορισμένες υπηρεσίες, κεφάλαια και εργαζόμενοι. Αυτό συνοδεύεται από ένα πράσινο θεματολόγιο και ένα ψηφιακό θεματολόγιο και θεματολόγιο καινοτομίας για την περιοχή. Παρά το γεγονός ότι έχουν ξεκινήσει πολλές τεχνικές εργασίες, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί αποτελέσματα, εν μέρει λόγω πολιτικών εμποδίων στη λήψη αποφάσεων και εν μέρει λόγω του ρυθμού υλοποίησης, ο οποίος πρέπει να επιταχυνθεί σημαντικά.

Η ανάπτυξη μιας κοινής περιφερειακής αγοράς είναι απαραίτητη για δύο λόγους. Πρώτον, επειδή είναι ζωτικής σημασίας για την απελευθέρωση του οικονομικού δυναμικού της περιοχής, τη δημιουργία ευκαιριών τόσο για τις εγχώριες επιχειρήσεις όσο και για τους εργαζομένους και την καθιέρωση των Δυτικών Βαλκανίων ως ελκυστικότερου τόπου για τους Ευρωπαίους επενδυτές. Εκτιμάται ότι η κοινή περιφερειακή αγορά θα μπορούσε να προσθέσει 10 % στις οικονομίες των χωρών της περιοχής¹⁸. Δεύτερον, επειδή η κοινή περιφερειακή αγορά βασίζεται στην έγκριση και την εφαρμογή των προτύπων της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, λειτουργεί ως εφαλτήριο προς την ενιαία αγορά της ΕΕ σε πολλούς τομείς, αλλά και ως μηχανισμός για την επίτευξη προόδου στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις, αποφέροντας παράλληλα κάποια πρώτα οικονομικά οφέλη. Η στενότερη οικονομική ολοκλήρωση με την ΕΕ συμβαδίζει με την οικοδόμηση μιας κοινής περιφερειακής αγοράς. Στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου ανάπτυξης, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων **καλούνται να αναλάβουν εκ νέου δέσμευση για την πλήρη εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά.**

¹⁶ Οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_1811

¹⁷ Κοινή περιφερειακή αγορά https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/policy-highlights/common-regional-market_el.

¹⁸ Σύμφωνα με την υποσημείωση 4.

Η ΕΕ θα παράσχει ουσιαστικές ευκαιρίες για ένταξη στην ενιαία αγορά της ΕΕ μόνον εάν η περιοχή επιτύχει περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση. Οι εταίροι που δεν είναι πλήρως προσηλωμένοι στην κοινή περιφερειακή αγορά ή εμποδίζουν την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά δεν μπορούν να αναμένουν ότι θα επωφεληθούν από το σχέδιο ανάπτυξης όσον αφορά τις ευκαιρίες για ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς (πυλώνας 1).

Η Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης¹⁹ είναι ο βασικός μηχανισμός διακυβέρνησης για τη διαχείριση της κοινής περιφερειακής αγοράς. Ως εκ τούτου, η αποτελεσματική λειτουργία του είναι απαραίτητη. Συνεπώς, πρέπει να επιταχυνθούν οι σημαντικές εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη — ιδίως στους ακόλουθους τομείς:

- διευκόλυνση του εμπορίου μέσω της αυξημένης περιφερειακής αναγνώρισης των προτύπων και της πιστοποίησης (με βάση τους κανόνες της ΕΕ)·
- μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των μη δασμολογικών μέτρων·
- άνοιγμα του τομέα των υπηρεσιών, ιδίως του νέου τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου· και
- διευκόλυνση της κυκλοφορίας των εργαζομένων μέσω της αμοιβαίας αναγνώρισης των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων.

Ένα από τα επιτυχημένα παραδείγματα της κοινής περιφερειακής αγοράς ήταν η δημιουργία πράσινων λωρίδων στα σύνορα της περιοχής. Μέσω της ανταλλαγής τελωνειακών δεδομένων πριν από την άφιξη των εμπορευμάτων στα σημεία διέλευσης, οι χρόνοι διαμετακόμισης των εμπορευμάτων μειώνονται σημαντικά. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η 3ωρη μείωση του χρόνου αναμονής ισοδυναμεί με δασμολογική μείωση κατά 2 %²⁰. Η επιτυχία αυτή στην περιοχή οδήγησε στη δημιουργία πράσινων λωρίδων (χερσαία σύνορα) και γαλάζιων λωρίδων (θαλάσσια σύνορα) μεταξύ της περιοχής και ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ. Αυτό είναι ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η εμβάθυνση της τελωνειακής συνεργασίας μπορεί να τονώσει την οικονομική δραστηριότητα μεταξύ της περιοχής και της ΕΕ.

Υπάρχουν πολλοί άξονες εργασίας στο πλαίσιο της κοινής περιφερειακής αγοράς, όπου η πρόοδος θα μπορούσε να προετοιμάσει το έδαφος για στενότερη ολοκλήρωση με την ενιαία αγορά. Σε αυτές περιλαμβάνονται η ένταξη της περιοχής στα συστήματα της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών και την εποπτεία της αγοράς, η αμοιβαία αναγνώριση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων, καθώς και η συμμετοχή όλων των εταίρων της περιοχής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) και στην Ευρωπαϊκή Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή Τυποποίησης (CENELEC). Η ολοκλήρωση αυτή απαιτεί την ανάπτυξη των απαραίτητων θεσμών και πρακτικών, όπως μέσω της Ακαδημίας Ενιαίας Αγοράς, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά συστήματα ευθυγραμμίζονται πλήρως με τα αντίστοιχα της ΕΕ.

Όσον αφορά το μέλλον, **πρέπει να αναπτυχθεί ένας φιλόδοξος διάδοχος του τρέχοντος σχεδίου δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά πριν από τη λήξη του τρέχοντος σχεδίου δράσης το 2024**. Το νέο σχέδιο δράσης θα πρέπει να ενσωματώνει τις ευκαιρίες που προσφέρει το παρόν σχέδιο ανάπτυξης, καθώς και να αντικατοπτρίζει πλήρως το πράσινο θεματολόγιο και το ψηφιακό θεματολόγιο και το θεματολόγιο καινοτομίας για την περιοχή. Για να καταστεί η κοινή περιφερειακή αγορά ανθεκτική στις μελλοντικές εξελίξεις, και στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, το σχέδιο δράσης θα πρέπει να περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία για την πρόοδο των Δυτικών Βαλκανίων όσον αφορά την απανθρακοποίηση.

3) Επιτάχυνση των θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων

¹⁹ Η Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA) 2006, συγκεντρώνει τους έξι των Δυτικών Βαλκανίων και τη Μολδαβία σε μια περιφερειακή εμπορική ζώνη με στόχο την ελευθέρωση του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών εντός της περιοχής. Οι εργασίες της CEFTA ενσωματώθηκαν στο σχέδιο δράσης της κοινής περιφερειακής αγοράς το 2020.

²⁰ Σύμφωνα με την υποσημείωση 4.

Η εμπειρία από διαδοχικούς γύρους διεύρυνσης έδειξε ότι η στενότερη ολοκλήρωση με την ενιαία αγορά της ΕΕ και η στοχευμένη χρηματοδοτική στήριξη δεν επαρκούν για την επιτάχυνση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης. Η βιώσιμη επιτυχία απαιτεί ολοκληρωμένες μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων στην ομάδα «Θεμελιώδεις αρχές». Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις είναι ουσιαστικής σημασίας προκειμένου οι υποψήφιες χώρες να σημειώσουν πρόοδο ως προς την προσχώρησή τους στην ΕΕ και οι οικονομίες τους να αντιμετωπίσουν την ανταγωνιστική πίεση της ενιαίας αγοράς και να δημιουργήσουν ανταγωνιστικές και βιώσιμες επιχειρήσεις για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. Επιπλέον, η επιτάχυνση των θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων θα έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στον ρυθμό με τον οποίο οι χώρες ακολουθούν την ενταξιακή πορεία τους στην ΕΕ.

Στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου ανάπτυξης, κάθε εταίρος των Δυτικών Βαλκανίων θα κληθεί να καταρτίσει **θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων** με βάση τις υφιστάμενες συστάσεις, μεταξύ άλλων από την ετήσια δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση και τα συμπεράσματα του οικονομικού και δημοσιονομικού διαλόγου, με βάση τα προγράμματα οικονομικών μεταρρυθμίσεων (ERP) των χωρών. Το εν λόγω θεματολόγιο θα αποτελέσει αντικείμενο διαβούλευσης, αξιολόγησης και έγκρισης από την Επιτροπή.

Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα προσδιορίσει ένα περιορισμένο σύνολο μεταρρυθμίσεων προτεραιότητας, καταμετρημένων σε ποιοτικά και ποσοτικά στάδια που θα χρησιμεύσουν ως **όροι πληρωμής**, δηλαδή, μετά την επίτευξή τους, θα ενεργοποιήσουν την αποδέσμευση κονδυλίων στο πλαίσιο της νέας διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης σύμφωνα με προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα. Οι όροι πληρωμής θα **συνδέονται με ειδικές κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις** για την απελευθέρωση του εθνικού και περιφερειακού αναπτυξιακού δυναμικού, καθώς και με **συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με τις θεμελιώδεις αρχές της διαδικασίας διεύρυνσης**, συμπεριλαμβανομένων του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η μακροοικονομική σταθερότητα, η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, η διαφάνεια και η εποπτεία του προϋπολογισμού αποτελούν γενικούς όρους πληρωμής που πρέπει να πληρούνται για κάθε αποδέσμευση κονδυλίων. Μια άλλη προϋπόθεση θα πρέπει να είναι να συμμετέχουν εποικοδομητικά η Σερβία και το Κόσοβο στην εξομάλυνση των σχέσεών τους με σκοπό την πλήρη εφαρμογή όλων των αντίστοιχων υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη συμφωνία για την πορεία προς την εξομάλυνση και το παράρτημα εφαρμογής της, καθώς και από όλες τις προηγούμενες συμφωνίες διαλόγου, και να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις για τη συνολική συμφωνία εξομάλυνσης των σχέσεών τους. Οι εκταμιεύσεις δεν θα εξαρτώνται από την εφαρμογή των προαναφερόμενων προτεινόμενων αλλαγών στις ΣΣΣ (δηλαδή από την υλοποίηση των 7 δράσεων προτεραιότητας).

Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα αποτελέσει βασική κινητήρια δύναμη του σχεδίου ανάπτυξης: η εκπλήρωσή του θα δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκμετάλλευση και την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων ευκαιριών της ενιαίας αγοράς, την ενεργοποίηση εκταμιεύσεων στο πλαίσιο της νέας διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης και, ταυτόχρονα, θα φέρει τις χώρες πιο κοντά στην εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης στην ΕΕ.

4) Στήριξη της σύγκλισης μέσω αυξημένης χρηματοδοτικής συνδρομής: η νέα διευκόλυνση μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

Η νέα διευκόλυνση μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης (στο εξής: διευκόλυνση) για τα Δυτικά Βαλκάνια θα παράσχει βασική στήριξη για την εφαρμογή του νέου σχεδίου ανάπτυξης και των τεσσάρων πυλώνων του, μέσω **σημαντικής αύξησης της χρηματοδοτικής συνδρομής**. Οι πληρωμές θα υπόκεινται σε αυστηρές προϋποθέσεις όσον αφορά τις βασικές μεταρρυθμίσεις, όπως ορίζεται στο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων.

Η προτεινόμενη διευκόλυνση θα καλύψει την περίοδο 2024-2027. Θα παρέχει χρηματοδοτική στήριξη με τη μορφή **μη επιστρεπτέας στήριξης** (ύψους έως 2 δισ. EUR) **και δανείων** (ύψους έως 4 δισ. EUR) μέσω άμεσων εκταμιεύσεων στους εθνικούς προϋπολογισμούς, ή ως χρηματοδότηση επενδύσεων κεφαλαίου μέσω του επενδυτικού πλαισίου για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF).

Θα χρησιμεύσει ως κεντρικό στοιχείο του σχεδίου ανάπτυξης, αυξάνοντας σημαντικά τη χρηματοδοτική συνδρομή με βάση ένα φιλόδοξο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων που θα εστιάζει στις αναγκαίες κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις σε συνδυασμό με θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων και στο κράτος δικαίου και στα θεμελιώδη δικαιώματα. Θα θεσπίσει αυστηρούς όρους με τη θέσπιση μηχανισμού πληρωμών με βάση τα επιτεύγματα βασικών μεταρρυθμίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της τελευταίας δέσμης μέτρων της Επιτροπής για τη διεύρυνση²¹. Μια τέτοια προσέγγιση απαιτεί εντελώς νέο σχεδιασμό, διαφορετικό από τα επί του παρόντος διαθέσιμα μέσα εξωτερικής βοήθειας. Αυτού του είδους η εκτεταμένη εκ των προτέρων αιρεσιμότητα και η προτεινόμενη δομή δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο του υφιστάμενου Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ). Οι όροι πληρωμής θα είναι επίσης συμπληρωματικοί και θα ενισχύουν άλλες μορφές διμερούς στήριξης για τα Δυτικά Βαλκάνια που παρέχεται μέσω άλλων μέσων της ΕΕ.

Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος της διευκόλυνσης, σε συνδυασμό με τα κονδύλια που εξακολουθούν να είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο του ΜΠΒ ΙΙΙ για το υπόλοιπο του ΠΔΠ 2021-2027, θα παράσχει στα Δυτικά Βαλκάνια περίπου την ίδια ένταση ενίσχυσης ανά κάτοικο με τον μέσο όρο της πολιτικής συνοχής στην ΕΕ. Μια τέτοια άνευ προηγουμένου ενίσχυση του προϋπολογισμού θα ανταποκρίνεται στις αυξανόμενες εκκλήσεις της περιοχής για ισχυρότερη κοινωνικοοικονομική σύγκλιση· θα ενισχύσει επίσης το μήνυμα προς την περιοχή ότι τα οφέλη της στενότερης ολοκλήρωσης με την ΕΕ μπορούν να γίνουν αισθητά πριν από την προσχώρηση. Ο πιο μακροπρόθεσμος στόχος είναι να βοηθηθεί η περιοχή να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της όσον αφορά την ικανότητα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε σύγκριση με τα κράτη μέλη της ΕΕ έως το 2030.

Το μέσο έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι ευέλικτο, προσαρμοσμένο στον στόχο της επιτάχυνσης των θεμελιωδών κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων και της προσέγγισης της περιοχής με την ΕΕ, διασφαλίζοντας παράλληλα την προβλεψιμότητα, τη διαφάνεια, την προβολή και τη λογοδοσία των ταμείων.

Ο νέος μηχανισμός θα είναι **συμπληρωματικός** και αλληλοενισχυόμενος με την τρέχουσα χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του ΜΠΒ ΙΙΙ, καθώς και —ιδίως για την αντιμετώπιση των νομικών και διοικητικών εμποδίων στη διασυνοριακή συνεργασία— με τα προγράμματα συνεργασίας Interreg στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ με τη συμμετοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Οι ειδικές μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων θα επιτρέψουν τη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως ο αντίκτυπος της σημαντικής χρηματοδοτικής συνδρομής τόσο στο πλαίσιο της νέας διευκόλυνσης όσο και στο πλαίσιο του ΜΠΒ ΙΙΙ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ως απάντηση στις πρωτοφανείς προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα Δυτικά Βαλκάνια, οι οποίες απορρέουν από την ανάγκη αναζωογόνησης των οικονομιών μετά την πανδημία COVID-19 και τις τρέχουσες επιπτώσεις του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Επιτροπή προτείνει η ΕΕ να προβεί σε **ισχυρή προσφορά στην περιοχή**. Η εν λόγω προσφορά θα παρέχει ευκαιρίες για την **τόνωση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης** και την **προσέγγιση των εταίρων μας με την ενιαία αγορά της ΕΕ σε πολλούς τομείς**, επιπλέον της **σημαντικής πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης**. Η προσφορά αυτή επιδιώκει να προωθήσει ορισμένα από τα οικονομικά οφέλη της προενταξιακής περιόδου για την οικοδόμηση ισχυρότερων και ανθεκτικότερων οικονομιών και την παροχή καθημερινών οικονομικών οφελών για τις επιχειρήσεις, τους εργαζομένους και για τους καταναλωτές. Αυτό με τη σειρά του θα έχει οφέλη για ολόκληρη την ΕΕ —την ολοκλήρωση καλά προετοιμασμένων και οικονομικά ισχυρότερων χωρών που εφαρμόζουν τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ ήδη πριν από την προσχώρησή τους.

Για να αξιοποιηθεί το δυναμικό αυτού του σχεδίου ανάπτυξης, οι **εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να ανταποκριθούν στην προσφορά αυτή καταβάλλοντας αποφασιστικές προσπάθειες**

---

²¹ Η δέση μέτρων για τη διεύρυνση περιλαμβάνει ανακοίνωση σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ και συνοδευτικές εκθέσεις ανά χώρα.

για την προώθηση τόσο του θεματολογίου εσωτερικών μεταρρυθμίσεων όσο και της ενίσχυσης της οικονομικής ολοκλήρωσης εντός της περιοχής. Οι αρχές τους έχουν την ευθύνη να επικοινωνούν αποτελεσματικά σχετικά με το σχέδιο ανάπτυξης και την εφαρμογή του. Από κοινού, τα Δυτικά Βαλκάνια και η ΕΕ θα πρέπει να αξιοποιήσουν αυτή την ευκαιρία για να επιταχύνουν την πρόοδο στην ενταξιακή πορεία.

Μέτρα για τη στήριξη της ένταξης στην ενιαία αγορά της ΕΕ

Επιχειρηματικό πνεύμα: Ευκαιρίες για επιχειρήσεις

- Τόνωση της καινοτομίας, αύξηση της αξιοποίησης της γνώσης και προστασία των επενδύσεων σε νέα προϊόντα με τη δημιουργία ενός δικτύου διαρθρωμένης συνεργασίας μεταξύ των εταιρών των Δυτικών Βαλκανίων για την εναρμονισμένη εφαρμογή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
- Τόνωση της ανάπτυξης της βιομηχανίας γεωργικών προϊόντων διατροφής, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ. Ενίσχυση του εμπορίου γεωργικών προϊόντων με την αναγνώριση των σχεδίων έκτακτης ανάγκης για τα οπωροκηπευτικά και των σχεδίων ερευνών με βάση τις καλλιέργειες στα Δυτικά Βαλκάνια, τα οποία έχουν ήδη εγκριθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA).
- Τόνωση της καινοτομίας με i) την ανάπτυξη **ειδικού προεπιταχυντή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (ΕΣΚ)** για τα Δυτικά Βαλκάνια, βοήθεια προς τις εταιρείες καινοτομίας υπερπροηγμένης τεχνολογίας ώστε να αναπτύξουν το πλήρες δυναμικό τους με συγκεκριμένες ιδέες και επενδυτικά σχέδια και ii) τη στήριξη και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των φορέων καινοτομίας και των επιχειρηματιών, μέσω των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ) και των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας του.
- Επιτάχυνση της μεταφοράς και της αναβάθμισης τεχνολογικών λύσεων και λύσεων κοινωνικής καινοτομίας για την επίτευξη κλιματικά ουδέτερων και έξυπνων πόλεων.

Πιο κοντά στην ΕΕ: Ευκαιρίες προετοιμασίας για την ενιαία αγορά

- Δημιουργία **Ακαδημίας Ενιαίας Αγοράς** — ενός προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων, σχεδιασμένου για τη δημιουργία ποιοτικών υποδομών των Δυτικών Βαλκανίων έως τα επίπεδα λειτουργίας της ΕΕ, ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία επίτευξης της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Οι πρώτοι τομείς που θα αποτελέσουν στόχο θα είναι τα πρότυπα, η πιστοποίηση και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης.
- Προώθηση της **πλήρους ένταξης και συμμετοχής των εταιρών των Δυτικών Βαλκανίων στη CEN και τη CENELEC, όταν αυτό είναι δυνατόν.**

Σύνδεση και εκσυγχρονισμός: Ευκαιρίες για τις ψηφιακές τεχνολογίες

- **Ενίσχυση της κυβερνοανθεκτικότητας της περιοχής των Δυτικών Βαλκανίων και από κοινού καταπολέμηση των κυβερνοεγκλημάτων**, μεταξύ άλλων με την αύξηση της συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και σε εκδηλώσεις που διοργανώνονται από τον Οργανισμό της ΕΕ για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA).
- Χορήγηση πλήρους πρόσβασης στην κοινή επιχείρηση για την ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων (HPC).
- Συμμετοχή στην **Ακαδημία Διαλειτουργικής Ευρώπης** για την ενίσχυση των προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων των δημόσιων διοικήσεων στον τομέα της διαλειτουργικότητας.
- Στήριξη της ανάπτυξης **υποδομών ασφαλούς διεθνούς συνδεσιμότητας και δικτύου 5G** μέσω επενδυτικών έργων του επενδυτικού πλαισίου για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF), σύμφωνα με την εργαλειοθήκη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια του 5G. Τα δίκτυα 5G θα στηρίζουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό στην περιοχή.

- Επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης των ΜΜΕ και των νεοφυών επιχειρήσεων μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» και της συμμετοχής στο δίκτυο ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας (EDIH), με στήριξη των επιχειρήσεων και του δημόσιου τομέα στη διττή (πράσινη και ψηφιακή) μετάβαση.
- Ανάπτυξη διαλόγου για την τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ), συμπεριλαμβανομένων εμβληματικών πρωτοβουλιών όπως τα μοντέλα ΤΝ. Θα δοθεί έμφαση στην παραγωγική ΤΝ και συγκεκριμένα στα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα.

Επανεπίδειξη και αναβάθμιση δεξιοτήτων: Ευκαιρίες απασχόλησης και κατάρτισης

- **Επέκταση της συμμετοχής στο Europass** σε όλες τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων: παροχή βοήθειας στα άτομα που αναζητούν εργασία ώστε να κάνουν το επόμενο βήμα στη σταδιοδρομία τους και άνοιγμα νέων ευκαιριών και **περαιτέρω στήριξη της συμμετοχής τους στη συμβουλευτική ομάδα για το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων**: διευκόλυνση της διαφάνειας των δεξιοτήτων και των προσόντων.
- Διερεύνηση της συμμετοχής σε ορισμένες δραστηριότητες του ευρωπαϊκού δικτύου **δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (δίκτυο ΔΥΑ)** και της συνεργασίας με το δίκτυο²² για την ενίσχυση της ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης στα Δυτικά Βαλκάνια.
- Δημιουργία ασφαλέστερων χώρων εργασίας μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων στις επιθεωρήσεις εργασίας των Δυτικών Βαλκανίων.
- Ενίσχυση της **ενεργού συμμετοχής στο Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων και στο Σύμφωνο για τις Δεξιότητες** με σκοπό την προώθηση μιας νοοτροπίας αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανεπίδειξης, με χρήση της ομάδας εθνικών συντονιστών ως πλατφόρμας ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τις πολιτικές για τις δεξιότητες.
- Προώθηση της συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως όσον αφορά τις θέσεις μαθητείας και τη μάθηση στον χώρο εργασίας, στο πλαίσιο της **ευρωπαϊκής συμμαχίας για θέσεις μαθητείας**.
- Συνέχιση της ενθάρρυνσης της συμμετοχής όλων των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στο σκέλος Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία (**EaSI**) του **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+)**.

Ωρα για τη νεολαία: Ευκαιρίες για τους νέους και τις νέες

- **Διευκόλυνση των νέων ώστε να σπουδάσουν στο εξωτερικό** με διευκόλυνση της αναγνώρισης των ακαδημαϊκών προσόντων και των περιόδων κινητικότητας.
- Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και άρση των εμποδίων στη μάθηση, με επιδίωξη της **πλήρους συμμετοχής** των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων στον **Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης** και στήριξη της διακρατικής συνεργασίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ευρύτεροι ορίζοντες: Ευκαιρίες για ευκολότερες τουριστικές, ταξιδιωτικές, μεταφορικές και πολιτιστικές δραστηριότητες

²² Σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην απόφαση 573/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ενισχυμένη συνεργασία των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ), και ιδίως για τις χώρες που έχουν προσχωρήσει στο σκέλος Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία (EaSI) του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+).

- Κοινές προσπάθειες για την προώθηση της Ευρώπης ως τουριστικού προορισμού σε τρίτες χώρες **μέσω της πλήρους συμμετοχής** όλων των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων στην **Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τουρισμού**.
- Παρατηρητές στον **χώρο δεδομένων για τον τουρισμό**: παροχή των αναγκαίων πληροφοριών για τη βελτίωση του τουριστικού σχεδιασμού.
- Ανάπτυξη **συμπράξεων ταλέντων στον τομέα του τουρισμού όσον αφορά τις δεξιότητες** μεταξύ της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων, με σκοπό την αύξηση και τη βελτίωση της τουριστικής προσφοράς τους. Περαιτέρω αύξηση της συμμετοχής όλων των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», ώστε να στηριχθεί ο ρόλος των τομέων και των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας στην οικονομία.

Ψυχική ηρεμία: Προστασία των καταναλωτών

- Παροχή στις αρχές εποπτείας της αγοράς στα Δυτικά Βαλκάνια πρόσβασης στο **εργαλείο ηλεκτρονικής επιτήρησης webcrawler**, το οποίο εντοπίζει προϊόντα που έχουν κοινοποιηθεί ως επικίνδυνα στο Safety Gate.
- Παροχή **πρόσβασης σε ορισμένες δημόσιες πληροφορίες** του Safety Gate και, πιο μακροπρόθεσμα, ανταλλαγή επιλεγμένων μη δημόσιων πληροφοριών σχετικά με την ασφάλεια των προϊόντων και τα μέτρα που λαμβάνονται.
- Παροχή πρόσβασης²³ σε επιλεγμένα στοιχεία της ακαδημίας ηλεκτρονικής επιβολής της νομοθεσίας.

---

²³ Στον βαθμό που υπάρχουν εγγυήσεις που επιτρέπουν την επεξεργασία των πληροφοριών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του δικαίου της ΕΕ.